

61973J0009

Cauza 9/73

**HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 24 OCTOMBRIE 1973***

Carl Schlüter

împotriva

Hauptzollamt Lörrach

(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, formulată de Finanzgericht Baden-Württemberg)

„Sume compensatorii pentru variațiile cursului de schimb”

În cauza 9/73

având ca obiect o cerere adresată Curții de Justiție a Comunităților Europene, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Finanzgericht din Baden-Württemberg pentru pronunțarea, în litigiul aflat pe rolul acestei instanțe, între

CARL SCHLÜTER, Osnabrück,

și

HAUPTZOLLAMT LÖRRACH,

a unei hotărâri cu titlu preliminar privind interpretarea articolelor 5 și 107 din tratat și a Rezoluției Consiliului din 22 martie 1971 privind realizarea etapizată a Uniunii Economice și Monetare în Comunitate (JO C 28, 27.3.1971, p. 1), precum și interpretarea și validitatea Regulamentului nr. 974/71 al Consiliului din 12 mai 1971 privind anumite măsuri de politică conjuncturală care trebuie adoptate în sectorul agricol ca urmare a extinderii temporare a intervalelor de fluctuație a monedelor anumitor state membre (JO L 106, 12.5.1971, p. 1) și a Regulamentelor nr. 1013/71 (JO L 110, 18.5.1971, p. 8), nr. 1014/71 (JO L 110, 18.5.1971, p. 10) și nr. 501/72 (JO L 60, 11.3.1972, p. 1) ale Comisiei

CURTEA,

constituită din R. Lecourt, președinte, A. M. Donner și M. Sørensen, președinți de cameră, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars (raportor), P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh și A. J. Mackenzie Stuart, judecători,

avocat general: K. Roemer

* Limba de procedură: germana.

grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1. Prin ordonanța Finanzgericht din Baden-Württemberg din 8 noiembrie 1972, primită la grefa Curții la 19 februarie 1973, s-a solicitat acesteia să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la interpretarea și validitatea mai multor dispoziții conținute de Regulamentul nr. 974/71 al Consiliului din 12 mai 1971 privind anumite măsuri de politică conjuncturală care trebuie adoptate în sectorul agricol ca urmare a extinderii temporare a intervalelor de fluctuație a monedelor anumitor state membre (JO L 106, 12.5.1971) și de Regulamentele nr. 1013/71, nr. 1014/71 (JO L 110, 18.5.1971) și nr. 501/72 (JO L 60, 11.3.1972) ale Comisiei, adoptate pentru punerea în aplicare a primului, cât și cu privire la interpretarea articolelor 5 și 107 din Tratatul CEE și a Rezoluției Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre din 22 martie 1971 privind realizarea etapizată a Uniunii Economice și Monetare în Comunitate (JO C 28, 27.3.1971, p. 1);
2. Reclamantul în acțiunea principală a importat în Republica Federală Germania, la 15 martie 1972, 7247 kg de brânză Emmenthal și Gruyère din Elveția și trebuia să plătească, în temeiul Regulamentului nr. 974/71, sume compensatorii în valoare de 45,50 DEM per 100 kg, sume calculate pentru produsele de la poziția 04.04 din Tariful Vamal Comun, din anexele la Regulamentul nr. 501/72 din 9 martie 1972 care stabilea sumele compensatorii aplicabile în momentul importurilor în litigiu;

întrucât reclamantul a formulat acțiunea în fața Finanzgericht contestând sumele calculate, susținând incompatibilitatea regimului sumelor compensatorii impus de Regulamentul nr. 974/71 cu Tratatul CEE;

Analiza sistemului sumelor compensatorii

3. Afluxul mereu în creștere, în cursul primelor luni ale anului 1971, de valută și de capitaluri speculative pe termen scurt, precum și efectele acestei situații în anumite state membre, în special în Republica Federală Germania și în Țările de Jos, au determinat Consiliul, în rezoluția din 9 mai 1971 (JO C 58, 10.6.1971, p. 1), să-și exprime înțelegerea „pentru faptul ca, în anumite cazuri, aceste țări să poată extinde pentru o perioadă limitată intervalele de fluctuație ale cursurilor de schimb ale monedelor în raport cu paritățile (actuale) ale acestora”;

Prin aceeași rezoluție, Consiliul a subliniat caracterul incompatibil, în circumstanțe normale, al unui asemenea sistem de cursuri variabile cu buna funcționare a pieței comune și, „pentru a evita recurgerea la măsuri unilaterale”, a decis că este necesară adoptarea, „de îndată, în conformitate cu articolul 103 din tratat”... de măsuri corespunzătoare în domeniul agricol;

4. Organizările piețelor agricole urmăresc, printre altele, să asigure un nivel de viață echitabil comunităților agricole și să stabilizeze piețele, în special printr-un sistem de prețuri stabile, incluzând stabilirea de prețuri indicative, de prețuri-prag și de prețuri de intervenție bazate pe paritățile fixe ale monedelor diferitelor state membre în raport cu o unitate de cont;

Stabilirea de noi parități este imposibilă atâta timp cât DEM și guldenul variază, stabilirea și calcularea nivelelor prețurilor considerate corespunzătoare au continuat să fie efectuate pentru produsele pentru care sunt stabilite prețuri de intervenție și pentru cele al căror preț este în funcție de prețul produselor menționate anterior, pe baza parităților notificate anterior către FMI, chiar și în ceea ce privește Țările de Jos și Republica Federală;

În cazul în care, în acest fel, prețurile au rămas, în principiu, neschimbate, ele au suferit, cu toate acestea, în special când au fost exprimate în DEM, o scădere corespunzătoare incidenței reevaluării de fapt a acestei monede, provocând, în dauna producătorilor, perturbări în schimburile de produse agricole de natură să dezorganizeze, pe de altă parte, în statul membru în cauză, sistemul de intervenție prevăzut de reglementarea comunitară;

5. Consiliul a considerat, prin urmare, că măsurile corespunzătoare care trebuie luate fără întârziere constau în introducerea unui sistem de sume compensatorii pe care aceste state sunt autorizate să le perceapă la importuri și să le acorde la exporturi, atât în schimburile cu celelalte state membre cât și în cele cu țările terțe, și să urmărească neutralizarea incidenței măsurilor monetare asupra prețurilor produselor de bază pentru care sunt prevăzute prețuri de intervenție și a produselor agricole ale căror prețuri depind de prețurile celor dintâi;
6. În conformitate cu articolul 2 din Regulamentul nr. 974/71, aceste sume compensatorii rezultă din aplicarea, la prețul produselor agricole pentru care sunt prevăzute măsuri de intervenție, a unui procent care reprezintă diferența, în raport cu dolarul american, dintre paritatea oficială a monedei naționale și paritatea reală a acesteia;

Pentru celelalte produse prevăzute de Regulamentul nr. 974/71, sumele compensatorii sunt egale cu impactul pe care îl are asupra prețului acestor produse aplicarea sumei compensatorii la prețul produsului de care depind acestea;

În plus, conform ultimei teze din articolul 1 al acestui regulament, pot fi percepute sume compensatorii numai în cazul în care măsurile monetare duc la perturbări în schimburile comerciale cu produsele agricole vizate;

Este de competența Comisiei, după primirea avizului comitetelor de gestionare, să constate existența acestei situații;

În cele din urmă, conform articolului 8 din regulamentul menționat anterior, acesta încetează să fie aplicat în momentul în care toate statele membre în cauză aplică, din nou, reglementarea internațională privind intervalele de fluctuație ale cursurilor de schimb în jurul parității oficiale;

7. Datorită evoluției nefavorabile a situației monetare, în special suspendarea convertibilității dolarului la 15 august 1971 și a variației consecutive începând cu 23 august 1971 a monedelor Uniunii Economice belgo-luxemburgheze, regimul sumelor compensatorii a fost extins la un număr mai mare de produse, precum și la importurile și exporturile acestor state membre;

La Conferința de la Washington din 18 decembrie 1971 au fost decise noi relații strânse ale cursurilor de schimb față de dolar, sub forma cursurilor centrale, cu intervalele de fluctuație lărgite în raport cu cele autorizate prin Acordurile de la Bretton Woods;

Cu toate acestea, aceste decizii nu au suferit nici o modificare oficială a parităților, iar dezorganizarea sistemului monetar continuă, regimul sumelor compensatorii a fost extins în Franța și Italia la toate produsele agricole prevăzute la articolul 1 din Regulamentul nr. 974/71;

8. Ulterior faptelor în litigiu, Consiliul, prin Regulamentul nr. 2746/72 al Consiliului din 19 decembrie 1972 (JO L 291, 28.12.1972, p. 148), a declarat sistemul sumelor compensatorii obligatoriu și l-a „introdus” în cadrul politicii agricole comune, pe baza articolelor 28, 43 și 235 din tratat;
9. La evaluarea intervențiilor Consiliului și ale Comisiei trebuie să se țină seama de situația descrisă mai sus și de evoluția continuă a acesteia;

I - Cu privire la prima întrebare

10. Prin prima întrebare se solicită să se precizeze dacă Regulamentul nr. 974/71 este valabil în măsura în care autorizează perceperea de sume compensatorii cu ocazia importurilor provenite din țări terțe;

a) Cu privire la temeiul legal al Regulamentului nr. 974/71

11. Această întrebare urmărește, în primul rând, faptul dacă valabilitatea regulamentului menționat anterior poate fi afectată de faptul că acesta este întemeiat pe articolul 103 din tratat, în timp ce această dispoziție nu privește domeniul politicii agricole comune, reglementat de dispozițiile specifice ale articolelor 38–47 din tratat și, în orice caz, articolul 103 menționat anterior permite numai adoptarea de măsuri conjuncturale, ceea ce nu este cazul măsurilor aflate în litigiu;
12. Conform articolului 40 din tratat, statele membre stabilesc, cel mai târziu la sfârșitul perioadei de tranziție, politica agricolă comună, iar pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 39 s-a stabilit o organizare comună a piețelor agricole;

În temeiul aceleiași dispoziții, această organizare comună poate implica măsurile necesare și, în special, reglementări ale prețurilor, subvenții pentru producție și comercializare, sisteme de depozitare și de report, precum și mecanisme comune de stabilizare la import și la export;

În temeiul articolului 43 alineatul (2) paragraful al treilea, Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Adunării, hotărăște la sfârșitul celei de-a doua etape a perioadei de tranziție cu majoritate calificată și adoptă regulamente, directive sau decizii în aceste domenii;

Rezultă din aceste dispoziții că acele competențe acordate pentru punerea în aplicare a politicii agricole comune nu urmăresc numai eventuale măsuri structurale, ci includ, de asemenea, intervenții conjuncturale proprii acestui sector de producție pe care Consiliul este abilitat să le folosească respectând procedurile de decizie prevăzute în acestea;

13. Dimpotrivă, articolul 103 se referă la politica conjuncturală a statelor membre pe care acestea trebuie să o considere o problemă de interes comun;

Nu privește, prin urmare, domeniile devenite comune, așa cum este organizarea piețelor agricole;

Articolul 103 are, într-adevăr, ca obiect fie coordonarea politicilor conjuncturale ale statelor membre, fie, conform alineatului (2) din această dispoziție, adoptarea de măsuri comune corespunzătoare;

14. Liberalizarea cursurilor de schimb ale monedelor germane și olandeze, considerată necesară pentru oprirea valului de capitaluri speculative în Republica Federală și Țările de Jos, pune în pericol unitatea pieței comune și face indispensabile măsurile destinate conservării mecanismelor și obiectivelor politicii agricole comune;

Instituirea sumelor compensatorii nu urmărește o protecție suplimentară, ci menținerea prețurilor unice, fundamentul organizării actuale a piețelor, în ciuda abandonării provizorii a parităților fixe, evitând astfel o dezorganizare a sistemului prețurilor de intervenție și păstrând curente de schimb normale ale produselor agricole, atât între state membre cât și cu țările terțe;

Destinate să compenseze în mod temporar efectele dăunătoare ale măsurilor monetare naționale, pentru menținerea, între timp, a unui acquis esențial al integrării economice, aceste măsuri cu caracter provizoriu, ar fi trebuit, în mod normal, să fie luate în cadrul competențelor atribuite Consiliului de articolele 40 și 43 și în conformitate cu procedurile prevăzute în acestea, în special după consultarea Adunării;

15. Cu toate acestea, termenul de punere în aplicare a procedurilor prevăzute de articolele 40 și 43, permițând efectuarea unui volum nedeterminat de schimburi necontrolate, putea compromite organizările comune ale piețelor în cauză;

În lipsa oricărei prevederi adecvate în cadrul politicii agricole comune care să permită adoptarea de urgență a măsurilor necesare pentru a face față situației monetare descrise mai sus, se poate presupune că utilizarea, cu titlu interimar, de către Consiliu, a competențelor conferite acestuia de articolul 103 din tratat a fost justificată;

Astfel, în cazul în care caracterul brusc al evenimentelor la care Consiliul a trebuit să facă față, urgența măsurilor care trebuiau adoptate, gravitatea situației și faptul că aceste măsuri au fost adoptate într-un domeniu strâns legat de politica monetară a statelor membre, ale cărei efecte acestea trebuiau, în parte, să le corecteze, au putut să conducă la utilizarea articolului 103, Regulamentul nr. 2746/72 arată că această situație a fost doar provizorie din moment ce temeiul legal al acestei măsuri a fost în cele din urmă găsit în alte dispoziții ale tratatului;

b) Cu privire la forma în care măsura aflată în litigiu a fost adoptată

16. Se întreabă în continuare dacă valabilitatea Regulamentului nr. 974/71 poate fi afectată de faptul că articolul 103 din tratat, în special alineatul (3), nu permite adoptarea măsurilor pe care le prevede decât în forma unei directive sau a unei decizii, cu excepția regulamentelor;

Această interpretare rezultă din textul articolului 103 și își găsește justificarea în faptul că, în domeniul politicii conjuncturale, instituțiilor li se atribuie numai un rol de coordonare;

17. În cazul în care, în conformitate cu articolul 103 alineatul (1), statele membre sunt obligate să considere politica lor conjuncturală ca o problemă de interes comun, acest text nu exclude competența instituțiilor comunitare de a adopta măsuri de natură conjuncturală în domeniile de competență acestora, fără a aduce atingere altor proceduri prevăzute de tratat;

Dimpotrivă, articolul 103 alineatul (2) conferă Consiliului, enunțând că acesta poate „adopta în unanimitate măsuri adecvate situației”, competențele necesare pentru a adopta, în principiu, măsurile conjuncturale care se pot dovedi necesare pentru menținerea obiectivelor tratatului, sub rezerva menționată mai sus;

Lipsite de asemenea posibilitate inerentă oricărei gestionări economice, instituțiile sunt în imposibilitatea de a îndeplini, în aceste domenii, misiunile care le sunt atribuite;

18. Expresia „măsuri adecvate situației” de la articolul 103 alineatul (2) indică faptul că, în ceea ce privește forma măsurilor, Consiliul poate, după caz, să o aleagă pe cea care i se pare cea mai potrivită;

Astfel, sub rezerva cerinței unei deliberări unanime, articolul 103 alineatul (2) face trimitere la modalitățile generale de exercitare de către Consiliu a competențelor acestuia, așa cum sunt descrise la articolele 145, 155 și 189, inclusiv, prin urmare, drepturile acestuia de a conferi Comisiei punerea în aplicare a normelor pe care acesta le-a stabilit;

Articolul 103 alineatul (3) diferă de articolul 103 alineatul (2) prin faptul că prevede, după cum rezultă din utilizarea expresiei „dacă este cazul”, eventualitatea în care, pentru punerea în aplicare a modalităților de aplicare a măsurilor conjuncturale decise, Consiliul nu reușește să obțină unanimitatea de voturi;

În această eventualitate, numai aceste norme obligă statele membre în ceea ce privește rezultatul ce trebuie atins, dar trebuie să lase instanțelor naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele;

II - Cu privire la a cea de-a doua întrebare

19. Se întreabă în continuare dacă valabilitatea Regulamentului nr. 974/71 poate fi afectată de faptul că, pentru stabilirea sumelor compensatorii, singurul criteriu care se aplică este cursul de schimb dintre DEM și dolarul american;
20. Conform ultimului considerent din Regulamentul nr. 974/71, sumele instituite trebuie să fie limitate la cele strict necesare pentru compensarea impactului măsurilor monetare;

Nu se contestă faptul că, datorită alegerii unui criteriu unic și forfetar, importurile către Germania din state a căror monedă variază în raport cu DEM într-o măsură diferită față de cea a dolarului sunt afectate de sume compensatorii care nu corespund cu exactitate, în fiecare caz, impactului monetar a reevaluării DEM;

Conform susținerilor reclamantului în acțiunea principală, Consiliul ar fi trebuit fie să diferențieze sumele compensatorii în funcție de cursurile de schimb în raport cu dolarul ale diferitelor monede ale țărilor importatoare sau exportatoare către Republica Federală și Țările de Jos, fie să le calculeze după o medie ponderată, stabilită în funcție de volumul schimburilor;

21. Consiliul, aflat în fața necesității, într-o situație imprevizibilă și în continuă evoluție, de a adopta măsuri cu efect imediat și care se aplică importurilor și exporturilor de produse în cauză, a putut să aprecieze în mod global avantajele și inconvenientele sistemului care trebuie instituit;

A ajuns la concluzia că o diferențiere a sumelor compensatorii după proveniența geografică a produselor ar fi pus în pericol practicabilitatea sistemului, datorită, în special, multiplicității situațiilor particulare, precum cele care rezultă din sistemele de rate multiple practicate în anumite țări sau din particularitățile țărilor cu comerț de stat;

Un asemenea sistem ar fi putut, de altfel, provoca devieri ale traficului, greu de controlat altfel decât prin sisteme de certificate de origine sau de supraveghere a circulației mărfurilor, de natură să împiedice libera circulație a acestora;

În plus, alegerea de către părțile interesate a monedei contractului ar fi putut lipsit sistemul de substanță;

Prin stabilirea valorii sumelor compensatorii, pentru fiecare stat membru autorizat să stabilească sume compensatorii pe baza raportului între paritatea oficială și paritatea reală a monedei naționale în raport cu dolarul, Consiliul a intenționat să ia în calcul faptul că, la importul în aceste state, o parte importantă a schimburilor este exprimată în dolari, precum și că, la export, în special către țările terțe, aceasta era cazul în perioada respectivă pentru cea mai mare parte dintre acestea;

22. De altfel, un sistem ponderat are, datorită caracterului forfetar al acestuia, aceleași inconveniente ca și cel criticat, fără a asigura, cu toate acestea, față de principalul exportator mondial de produse agricole, protecția completă considerată necesară;

Măsurile conjuncturale avute în vedere au ca scop, între altele, corectarea pe termen scurt a efectelor reevaluării DEM care pot aduce atingere obiectivului unui nivel de viață echitabil pentru populația agricolă, necesitatea unei corecții maxime putând fi luată în considerare;

Dacă instituțiile trebuie să vegheze, în exercitarea atribuțiilor acestora, ca obligațiile impuse operatorilor economici să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor pe care autoritatea este obligată să le realizeze, nu rezultă, cu toate acestea, că această obligație trebuie să fie măsurată în raport cu situația specială a unui anumit grup de operatori;

O asemenea evaluare, dată fiind multiplicitatea și complexitatea situațiilor economice, este nu numai nerealizabilă dar, mai mult, constituie o sursă permanentă de insecuritate juridică;

Cerințele imperioase de practicabilitate ale măsurilor de natură economică, destinate să aibă un efect corectiv imediat, cerințe care trebuie să fie luate în considerare în balanța intereselor implicate, justifică o evaluare globală a avantajelor și inconvenientelor măsurilor în cauză;

23. Nu s-a stabilit, prin urmare, faptul că, punând în balanță avantajele și inconvenientele unui sistem care leagă sumele compensatorii de raportul între moneda națională a fiecărui stat membru în cauză și dolar și optând pentru sistemul aplicat, Consiliul a impus în mod evident operatorilor economici obligații disproporționate față de obiectivul de atins;

III - Cu privire la cea de-a treia întrebare

24. Prin a treia întrebare se întreabă dacă valabilitatea Regulamentului nr. 974/71 și a regulamentelor adoptate pentru punerea în aplicare a acestuia poate fi afectată datorită faptului că suma

compensatorie în litigiu și adăugată taxei formează un total care depășește suma drepturilor consolidate la poziția tarifară 04.04, în cadrul Acordului General pentru Tarife și Comerț (GATT), denumit în continuare „Acord General”;

25. Drepturile vamale care se aplică importului de Emmenthal și de Gruyère (poziția 04.04 A I a ex 2) sunt consolidate la dreptul de 7,5 U.C. la 100 kg în temeiul unei concesiї tarifare rezultate dintr-un acord încheiat între Comunitate și Elveția (JO L 257, 13.10.1969, p. 3) și această rată este prevăzută la rubrica „rata drepturilor convenționale” din anexa II la Tariful Vamal Comun în vigoare la momentul importului în litigiu (Regulamentul nr. 950/68 al Consiliului din 28.6.1968 modificat prin Regulamentul nr. 1/72 al Consiliului din 20.12.1971 — JO L 72, p. 1);

26. Nu se contestă faptul că rata sumei compensatorii care se adaugă la rata taxei aplicate la aceleași mărfuri depășește rata consolidată de 7,5 U.C. la 100 kg;

Conform reclamantului în acțiunea principală, dreptul compensatoriu în litigiu a fost stabilit, în măsura acestei depășiri, prin încălcarea atât a articolului II din Acordul General cât și a dispozițiilor Tarifului Vamal Comun;

27. În sensul articolului 177 din tratat, valabilitatea actelor adoptate de instituții poate fi apreciată în raport cu o dispoziție a dreptului internațional numai dacă această dispoziție creează obligații pentru Comunitate și conferă părților interesate dreptul de a acționa în justiție;

28. Concesiia tarifară în cauză obligă Comunitatea în măsura prevăzută de articolul II din Acordul General;

Este necesar, prin urmare, să se examineze dacă dispozițiile Acordului General și, în special, articolul II din acesta generează pentru justițiabilii din Comunitate dreptul de a acționa în justiție pentru a contesta valabilitatea unui act comunitar;

În acest scop, este necesar să se ia concomitent în considerare înțelesul, cadrul general și formularea Acordului General;

29. Acest acord, întemeiat, în conformitate cu preambulul său, pe principiul negocierilor întreprinse pe „bază de reciprocitate și interes reciproc”, este caracterizat prin flexibilitatea extinsă a dispozițiilor sale, în special a celor referitoare la posibilitățile de derogare, măsurile putând fi adoptate în prezența unor dificultăți excepționale și la soluționarea litigiilor între părțile contractante;

Aceste măsuri includ, pentru soluționarea litigiilor, după caz, reprezentări sau propuneri scrise spre a fi „examineate cu considerație”, anchete urmate eventual de recomandări, consultări sau decizii ale părților contractante, inclusiv aceea de a autoriza anumite părți contractante să suspende, în privința altor părți, aplicarea oricărei concesiї sau a altei obligații care rezultă din Acordul General și, în cele din urmă, în cazul unei astfel de suspendări, opțiunea părții în cauză de a denunța acest acord;

În cele din urmă, în cazul în care, din cauza unui angajament asumat în temeiul Acordului General sau a unei concesiї referitoare la o preferință, anumiți producători suferă sau riscă să sufere un prejudiciu grav, articolul XIX prevede oportunitatea unei părți contractante de a suspenda unilateral angajamentul, precum și de a retrage sau de a modifica concesiia, fie după

consultarea tuturor părților contractante și în lipsa unui acord între părțile contractante interesate, fie chiar fără o consultare prealabilă, dacă este o urgență și cu titlu provizoriu;

30. Aceste elemente sunt suficiente pentru a dovedi că, într-un astfel de context, articolul II din Acordul General nu este de natură să confere, pentru justițiabilii din Comunitate, dreptul de a-l invoca în justiție;

31. Faptul că anumite poziții tarifare fac obiectul unor acorduri bilaterale încheiate în temeiul articolului XXVIII din Acordul General în vederea modificării sau retragerii concesiilor tarifare anterioare nu are ca efect modificarea naturii obligațiilor asumate în această privință de Comunitate;

Prin urmare, valabilitatea Regulamentului nr. 974/71 și a regulamentelor adoptate pentru punerea în aplicare a acestuia nu poate fi afectată de o dispoziție a Acordului General sau a acordurilor încheiate în temeiul articolului XXVIII din acesta;

32. Cu toate acestea, acest drept consolidat a fost inclus în rubrica „drepturi convenționale” din Tariful Vamal Comun;

Această dispoziție, ca și element al unui regulament comunitar, poate conferi justițiabililor drepturi pe care aceștia le pot invoca în justiție;

Aceasta este într-adevăr clară, precisă și nu lasă autorităților responsabile cu aplicarea acesteia nici o marjă de apreciere;

Trebuie, prin urmare, să se examineze dacă drepturile compensatorii aflate în litigiu sunt compatibile cu Tariful Vamal Comun;

33. Sumele compensatorii, deși constituie un compartiment al pieței, au în speță un caracter de corectare a variațiilor cursurilor de schimb instabile care, într-un sistem de organizare a piețelor de produse agricole bazat pe prețuri comune, erau de natură să provoace perturbări în schimburile cu aceste produse;

Denaturările de trafic provocate numai de cauze monetare pot fi considerate ca fiind mai vătămătoare pentru interesul comun, ținând seama de obiectivele politicii agricole comune, decât dezavantajele măsurilor în litigiu;

În felul acesta, sumele au tendința de a asigura menținerea curentelor normale de schimb în împrejurări excepționale și provizorii care provin de la situația monetară;

Acestea au ca obiect, de asemenea, evitarea dezorganizării în statul membru în cauză a sistemului de intervenție prevăzut de reglementarea comunitară;

Nu se face referire, de altfel, la taxe decise în mod unilateral de state membre, ci la măsuri comunitare care, ținând seama de împrejurările excepționale din acea perioadă, sunt admisibile în cadrul politicii agricole comune;

Adoptând aceste măsuri, Consiliul nu a încălcat dispozițiile Tarifului Vamal Comun;

34. Este necesar, prin urmare, să se răspundă la a treia întrebare că examinarea acesteia nu a indicat elemente de natură să afecteze validitatea Regulamentului nr. 974/71 și nici a Regulamentelor nr. 1013/71, nr. 1014/71 și nr. 501/72, datorită faptului că sumele compensatorii în litigiu adăugate taxei depășesc suma maximă a dreptului consolidat, în cadrul GATT, de la poziția 04.04;

IV - Cu privire la a patra întrebare

35. Prin a patra întrebare se întreabă dacă autorizația de a percepe sume compensatorii a încetat să fie valabilă la 15 martie 1972 – data importului în litigiu – în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul nr. 974/71;

Întrebarea urmărește să afle dacă condițiile impuse de articolul 8 din Regulamentul nr. 974/71 pentru încetarea aplicării regulamentului respectiv erau îndeplinite la acea dată, datorită faptului că, de la Acordurile de la Washington din 18 decembrie 1971, statele membre au decis să oprească oscilația monedelor, acceptând un interval de fluctuație a schimburilor în jurul unui curs calificat drept curs central, mai important decât cel autorizat de Acordurile de la Bretton Woods;

36. Articolul 8 din Regulamentul nr. 974/71 prevede că acesta încetează să se aplice în momentul în care toate statele membre aplică, din nou, reglementarea internațională privind intervalele de fluctuație ale cursurilor de schimb în jurul parității oficiale;

Această dispoziție urmărește eliminarea sumelor compensatorii de îndată ce toate statele membre decid să se limiteze din nou fie la vechile parități fie la noile parități notificate FMI;

37. Acordurile din 18 decembrie 1971 nu au îndeplinit aceste condiții;

În loc să revină la parități fixe, statele în cauză s-au angajat numai să mențină, pe cât posibil, cursuri centrale, susceptibile de a fi modificate; aceste acorduri autorizează, în plus, pe lângă cursurile menționate anterior, intervale de fluctuație de 2,25% în plus sau în minus care conduc adesea la fluctuații de schimb la fel de importante ca și cele care au dus la introducerea sumelor compensatorii;

Pe de altă parte, chiar și după acordurile menționate anterior, s-a păstrat o tendință de reevaluare a anumitor monede comunitare în cadrul intervalelor de fluctuație extinse, iar în perioada importului aflat în litigiu, diferența DEM față de vechea paritate oficială a acesteia atingea 13% și s-a menținut la acest nivel până la devalorizarea dolarului la 8 mai 1972;

În cele din urmă, certitudinea că statele în cauză nu se întorc la vechile parități în raport cu dolarul nu este relevantă, întrucât reglementarea internațională, prevăzută la articolul 8, nu prevede o anumită paritate, ci un sistem de parități fixe;

V - Cu privire la a cincea întrebare

38. Prin a cincea întrebare se întreabă dacă articolele 5 și 107 din tratat și Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre din 22 martie 1971 privind realizarea etapizată a Uniunii Economice și Monetare trebuie să fie interpretate ca interzicând statelor membre, în perioada importului aflat în litigiu, „liberalizarea cursurilor de schimb”, adică să lase monedele acestora să fluctueze;

39. Unul dintre obiectivele esențiale ale tratatului este crearea unui spațiu economic unificat, lipsit de restricții interne, în care trebuie să fie realizate în mod progresiv uniunea vamală și uniunea economică;

Acest obiectiv necesită cursuri de schimb fixe între monedele diferitelor state membre, integrarea dorită de tratat fiind întârziată sau compromisă de îndată ce această condiție nu este îndeplinită;

Instituțiile comunitare și statele membre au, prin urmare, obligația să vegheze și să coopereze la crearea și menținerea acestor condiții;

În acest scop, articolul 3 litera (g) prevede aplicarea de proceduri care să permită coordonarea politicilor economice ale statelor membre și rezolvarea dezechilibrelor în balanțele de plăți ale acestora;

Cu toate acestea, atâta timp cât nu au fost stabilite procedurile prevăzute de această dispoziție, articolele 5 și 107 lasă statelor membre, în ceea ce privește obligația pentru fiecare dintre ele de a considera politica privind cursul de schimb ca o problemă de interes comun, o libertate de decizie astfel încât obligația conținută la articolele 5 și 107 menționate anterior să nu poată conferi justițiabililor drepturi pe care instanțele naționale au datoria de a le proteja;

40. Pe de altă parte, Rezoluția Consiliului din 22 martie 1971, care exprimă în esență voința politică a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, în ceea ce privește instituirea unei Uniuni Economice și Monetare în următorii 10 ani după 1 ianuarie 1971, nu poate nici ea, datorită conținutului acesteia, să producă efecte de drept pe care justițiabilii le pot invoca în justiție.

Cu privire la cheltuielile de judecată

41. Întrucât cheltuielile efectuate de Guvernul Republicii Federale Germania, de Consiliu și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări și întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată;

pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după audierea observațiilor orale ale reclamantului din acțiunea principală, ale Guvernului Republicii Federale Germania, ale Consiliului și ale Comisiei;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolele 3, 5, 38 – 47, 103, 107 și 177;

având în vedere Acordul General pentru Tarife și Comerț, în special articolele II și XXVIII;

având în vedere Acordul încheiat între Comunitatea Economică Europeană și Elveția la 6 octombrie 1969;

având în vedere Regulamentele nr. 804/68 din 27 iunie 1968, 823/68 din 28 iunie 1968, 974/71 din 12 mai 1971, 1/72 din 20 decembrie 1971 și 2746/72 din 19 decembrie 1972 ale Consiliului;

având în vedere Regulamentele nr. 1013/71 și 1014/71 din 18 mai 1971 și 501/72 din 9 martie 1972 ale Comisiei;

având în vedere Rezoluția Consiliului din 9 mai 1971;

având în vedere Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre din 22 martie 1971;

având în vedere Protocolul de stabilire a statutului Curții de Justiție a Comunității Economice Europene, în special articolul 20;

având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunităților Europene;

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Finanzgericht din Baden – Württemberg, prin Ordonanța din 8 noiembrie 1972, hotărăște:

1) Examinarea întrebărilor adresate nu a relevat elemente care pot afecta valabilitatea Regulamentului nr. 974/71 al Consiliului, nici a Regulamentelor nr. 1013/71, nr. 1014/71 și nr. 501/72 ale Comisiei de stabilire a sumelor compensatorii aplicabile în perioada prevăzută de întrebările adresate.

2 Nici articolele 5 și 107 din tratat, nici Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre din 22 martie 1971 privind realizarea pe etape a Uniunii Economice și Monetare nu pot fi interpretate ca interzicând statelor membre să modifice paritatea cursurilor de schimb ale monedelor acestora altfel decât prin stabilirea unei noi parități fixe, care poate fi invocată de către justițiabili în fața unei instanțe naționale;

Lecourt Donner Sorensen Monaco Mertens de Wilmars
Pescatore Kutscher Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 24 octombrie 1973.

Grefier Președinte
A. Van Houtte R. Lecourt